

บันทึก

เรื่อง ภาษีโรงเรือนและที่ดินของเสาส่งไฟฟ้าแรงสูง

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือที่ กฟผ.๘๔๑๐๐/๔๕๕๔๔ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานเขตประเวศได้แจ้งให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินของเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ กฟผ.มีความเห็นว่าพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ กำหนดให้ต้องชำระภาษีสำหรับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้ กฟผ.ได้ชำระภาษีโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้า อันได้แก่ โรงไฟฟ้า เขื่อน และสถานีไฟฟ้าแรงสูง รวมถึงอาคารที่ทำการ คลังพัสดุ บ้านพัก และ กฟผ.ยังชำระภาษีในส่วนของที่ดินที่เป็นที่ตั้งของแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าดังกล่าว รวมทั้งที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวด้วย แต่สำหรับเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงและสายส่งไฟฟ้าเป็นเพียงเส้นทางให้กระแสไฟฟ้าวิ่งผ่านไปเท่านั้น มิได้เป็นอุปกรณ์ที่สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้แต่อย่างใด นอกจากนั้น เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงก็เป็นสิ่งปลูกสร้างซึ่งไม่สามารถใช้เก็บสินค้าได้ อีกทั้งที่ดินที่เป็นที่ตั้งเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงก็มีใช้ที่ดินที่ กฟผ.มีกรรมสิทธิ์ เพราะเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงของ กฟผ.ปักลงในที่ดินของราษฎร โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๑ บางกรณีปักลงในพื้นที่ป่าไม้หรือป่าสงวนแห่งชาติ ดังนั้น กฟผ.จึงมีความเห็นว่า เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงและสายส่งไฟฟ้ามิใช่เป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ตามความหมายในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ กฟผ.จึงไม่ต้องเสียภาษีในส่วนของสิ่งปลูกสร้างนี้

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวมาข้างต้น กฟผ.จึงขอหารือว่า เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงและสายส่งไฟฟ้าเป็นสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ ที่ กฟผ.จะต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาตามข้อหารือข้างต้นโดยได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงจากผู้แทน กฟผ.ว่า เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงมีลักษณะเป็นเสาโครงเหล็กมีฐานเป็นเสาสี่เหลี่ยมฝังอยู่ในพื้นดินแล้วเทคอนกรีตทับข้างบน จึงติดตรึงถาวรอยู่กับพื้นดิน แต่เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงใช้สำหรับพาดสายไฟฟ้าจากแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าเพื่อส่งจำหน่ายให้แก่ผู้รับซื้อไฟฟ้าจาก กฟผ. มิใช่เป็นอุปกรณ์ที่สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าแต่อย่างใด อีกทั้งที่ดินที่ใช้ปักเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงก็เป็นเพียงที่ดินที่ กฟผ.อาศัย

อำนาจตามมาตรา ๒๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ.๒๕๑๑ เข้าใช้ที่ดินของราษฎรหรือทางราชการมิได้เป็นกรรมสิทธิ์ของ กฟผ. เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงรวมถึงสายส่งไฟฟ้าจึงมิใช่สิ่งปลูกสร้างอันจะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินแต่อย่างใด สำหรับผู้แทนกระทรวงมหาดไทยและผู้แทนกรุงเทพมหานครชี้แจงว่า รัฐวิสาหกิจมีหน้าที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินหากไม่ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย และในการจัดเก็บภาษีนั้น กระทรวงมหาดไทยถือว่าสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นส่วนควบของที่ดินดังเช่นเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงนี้ถือเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ที่จะต้องเสียภาษีตามมาตรา ๖ (๑)^๒ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ทำนองเดียวกับท่อส่งก๊าซ เสาไฟฟ้า ตู้โทรศัพท์ ตู้โทรศัพท ฯลฯ ซึ่งก็ต้องเสียภาษีเช่นเดียวกัน ถ้าไม่เข้าข่ายยกเว้นตามบทบัญญัติมาตรา ๙^๓ หรือมาตรา ๑๐^๔ แห่งพระราชบัญญัติ

^๑ มาตรา ๒๙ ในการส่งและการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า ให้ กฟผ.มีอำนาจ

(๑) เดินสายส่งไฟฟ้าหรือจำหน่ายไฟฟ้าไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใด บั๊กหรือตั่งเสา สถานีไฟฟ้าย่อยหรืออุปกรณ์อื่น ลงในหรือบนพื้นดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่เป็นที่ตั้งโรงเรือน

(๒) ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยในการส่งพลังงานไฟฟ้า โดยประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้น ตั้งอยู่ และจัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในที่ที่ประกาศกำหนดเขตนั้นตามสมควร

(๓) รื้อถอนโรงเรือนหรือทำลายสิ่งอื่นที่สร้างขึ้นหรือทำขึ้น หรือทำลายหรือตัดฟัน ตัดต้นกิ่ง หรือรากของต้นไม้หรือพืชผลในเขตเดินสายไฟฟ้า

ก่อนที่จะดำเนินการตาม (๑) หรือ (๓) ให้ กฟผ. แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบ เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นอาจยื่นคำร้องแสดงเหตุที่ไม่สมควรทำเช่นนั้นไปยังคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

^๒ มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็น ๒ ประเภทคือ

(๑) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

(๑) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลซึ่งใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ

(๓) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาล และในการศึกษา

(๔) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

(๕) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปี และเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเฝ้าในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

(๖) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เอง โดยมีได้ใช้เป็น ที่เก็บสินค้าหรือประกอบอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

ภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ อย่างไรก็ตาม ในชั้นนี้กระทรวงมหาดไทยยังไม่จัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินจากสิ่งปลูกสร้างข้างต้น เนื่องจากเห็นว่าจะมีผลกระทบในการชำระภาษี และขณะนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๖ ทวิ^๔ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๓๔ ยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับพื้นที่อ่างเก็บน้ำของ กฟผ. ทุกแห่ง^๖

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่า โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ตามมาตรา ๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ซึ่งให้หมายรวมรวมถึงแพด้วยนั้นมิได้กำหนดรายละเอียดอื่นไว้ ดังนั้น การจะพิจารณาว่า สิ่งใดถือเป็นโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะต้องชำระภาษีตามมาตรา ๖ (๑)^๘ ประกอบกับมาตรา ๘^๙ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ จึงต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการจัดเก็บภาษีดังกล่าว กล่าวคือ มาตรา ๕^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน

^๔ มาตรา ๑๐ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของอยู่เองหรือให้ผู้แทนอยู่เฝ้ารักษาและซึ่งมิได้ใช้เป็นที่พักอาศัยหรือประกอบอุตสาหกรรม ท่านให้งดเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นต้นไป

^๕ มาตรา ๖ ทวิ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินให้แก่รัฐวิสาหกิจสำหรับพื้นที่ที่เป็นบริเวณต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่ใช้ประโยชน์โดยตรงของรัฐวิสาหกิจนั้นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้

^๖ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดพื้นที่ที่เป็นบริเวณต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐวิสาหกิจให้ได้รับการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดิน ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๓๔

^๗ มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

“โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ” ให้กินความถึงแพด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๙ มาตรา ๘ ให้ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปีของทรัพย์สินคือ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นกับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น นั้น ในอัตราร้อยละสิบสองครึ่งของค่ารายปี

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ “ค่ารายปี” หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง ๆ

ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เช่า ให้ถือว่าค่าเช่านั้นคือค่ารายปี แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรที่ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าค่าเช่านั้นมีจำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เข้าได้ หรือเป็นกรณีที่ค่าเช่าไม่ได้เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเอง หรือด้วยเหตุประการอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินค่ารายปีได้โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^{๑๐} มาตรา ๔ นับแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป และภายในท้องที่ซึ่งได้ระบุไว้ตาม

พุทธศักราช ๒๔๗๕ ได้บัญญัติให้ยกเลิกประกาศภาษีเรือโรงเรือนตึกแพ จุลศักราช ๑๒๓๒ และประกาศฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้เก็บภาษีจากเรือประจำขายของ เรือบรรทุกสินค้า หรือโรงเรือนตึกแพ ซึ่งเข้าอยู่อาศัย ไร่สินค้าหรือประกอบกิจการในทางการค้าได้^{๑๑} และก่อให้เกิดผลประโยชน์รายได้แก่เจ้าของ ไม่ว่าจะโดยการเช่าหรือในทางการค้า^{๑๒} ซึ่งวัตถุประสงค์เช่นนี้ก็ปรากฏในพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ ด้วยเช่นกัน ดังเช่น กรณีตามมาตรา ๙ (๕)^{๑๓} ที่กำหนดให้ยกเว้นภาษีแก่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เอง หรือให้ผู้อื่นอยู่ หรือมาตรา ๑๐^{๑๔} ที่กำหนดให้งดเว้นภาษีแก่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งเจ้าของอยู่เองหรือให้ผู้แทนอยู่เฝ้ารักษาและมีได้ใช้เป็นไร่สินค้าหรือประกอบอุตสาหกรรม หรือมาตรา ๑๒^{๑๕} ที่กำหนดเกณฑ์คำนวณค่ารายปีของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งทำขึ้น

มาตรา ก่อน ให้ยกเลิกกฎหมายดังต่อไปนี้

- (๑) ประกาศภาษีเรือโรงเรือนตึกแพ ปีมะแม โทศก ๑๒๓๒
- (๒) ประกาศแก้ไขข้อความในประกาศภาษีเรือโรงเรือนตึกแพ ปีมะแม โทศก ๑๒๓๒
- (๓) ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมภาษีเรือโรงเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๔
- (๔) ประกาศว่าด้วยการใช้ประกาศแก้ไขเพิ่มเติมภาษีโรงเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๔

^{๑๑} ปรากฏวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีเรือโรงเรือนตึกแพ จุลศักราช ๑๒๓๒ ตอนหนึ่ง ดังนี้ “... แพให้เช่าแลเขียนหวายตั้งบ่อนเล่นเบี้ยต่าง ๆ แลแพคนเช่า ให้เรียกภาษีห้องละสามบาท สองห้องหกบาท สามห้องเก้าบาท เรือโรงเรือนตึกที่ให้เช่าไร่สินค้า ตั้งบ่อนเล่นเบี้ยเขียนหวาย แลคนเช่าอยู่ แลเรือโรงตึกคนเช่า แลเรือนโรงเรือน โปลิศลาดตระเวนให้เทียบเหมือนค่าเช่าให้เรียกภาษี ๑๒ ชัก ๑ กิ่ง คือ สิบสองตำลึงชักหกบาท แต่เรือนโรงเรือนตึกแพที่ให้เช่า แลไร่สินค้าของตัวเองไม่ได้อยู่ในท้องที่โปลิศลาดตระเวน ให้เรียกภาษี ๑๒ ชัก ๑ แลโรงเรือนตึกแพซึ่งอยู่ตามแถวท้องตลาดแทรกปนอยู่ในระหว่างโรงเรือนตึกแพที่มีสินค้าขาย ไม่ประกอบการค้าขายให้มีผลประโยชน์จำเริญแก่แผ่นดินนั้นไม่ชอบ ให้เรียกภาษีเท่ากับโรงเรือนตึกแพที่ไร่สินค้าขายเหมือนกันแลให้เจ้าภาษีเรียกภาษีแต่ผู้ที่อยู่ในโรงเรือนตึกแพนั้น ๆ ครั้นจะให้ผู้ที่อยู่ในโรงเรือนตึกแพนั้นนำไปหาเจ้าของโรงเรือนตึกแพก็ยาก บางทีก็อยู่ไกลบางทีก็อยู่ใกล้ ไปไม่พบบ้างมักวิวาทกัน จึงให้เรียกภาษีเอาแก่ผู้ที่อยู่ในโรงเรือนตึกแพนั้น ๆ แล้วจึงให้ผู้เช่าไปหักเอาเงินค่าเช่าโรงเรือนตึกแพ ซึ่งได้เสียไปตามมากแลน้อย ...”

^{๑๒} “... ครั้นล่วงมาผู้มีกราบบังคับทูลพระกรุณาให้ทราบฝ่าละออง ว่าเจ้าภาษีรับทำภาษีแล้วขายช่วง ให้ผู้อื่นไปเก็บตามระยะจังหวัดกรุงเทพฯ แลแขวงหัวเมืองปากใต้ฝ่ายเหนือ แลผู้ที่ซื้อช่วงออกไปนั้นหาเรียกภาษีตามพิกัตท้องตราไม่ ไปเรียกภาษีให้เหลือ ๆ เกิน ๆ ฝ่ายราษฎรเล่าก็ผิดขัดย้ายต่าง ๆ หลีกเลี้ยงให้ผิดจากพิกัต เอาไรต์เปรียบแก่กันจึงทราบพระราชดำริเห็นว่าเมื่อเลิกตลาดเปลี่ยนเรียกเป็นภาษีโรงเรือนโรงเรือนตึกแพมีไร่สินค้าแลให้เช่าตั้งบ่อนเล่นเบี้ยต่าง ๆ มาหลายปีก็ไม่มีความทะเลาะวิวาททู่เถียงกัน ครั้นนี้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานยกภาษีเรือเร่เรือจรให้แก่ราษฎรไม่ต้องเสียภาษีเป็นอันมาก การก่จัดการเสียใหม่ให้สมควร ท่านเสนาบดีปรึกษาพร้อมกันเห็นว่าให้ยกเรือเร่เรือจรเสีย นั้น คงไว้แต่เรือประจำขายของเหมือนกับโรงเรือน แลเรือบรรทุกอิฐบรรทุกทรายบรรทุกกระเบื้องซึ่งไม่ได้เสียภาษีแลเรือบรรทุกเครื่องศาเดิมไปเที่ยวขายในจังหวัดกรุงเทพฯ แลหัวเมืองถะเรือนโรงเรือนตึกแพที่ให้เช่า แลที่ไร่สินค้าต่าง ๆ แลโรงคนเช่าซึ่งเป็นสินค้าอย่างหนึ่ง แลที่ตั้งบ่อนเล่นเบี้ยเขียนหวายนั้น ควรให้เสียภาษีตามพิกัตตีพิมพ์ประกาศ...”

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓)

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔)

^{๑๕} มาตรา ๑๒ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งทำขึ้นในระหว่างปีนั้นท่านว่าให้เอา

ในระหว่างปี ว่าจะให้เอาเฉพาะเวลาซึ่งโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นนั้นได้มีขึ้นและสำเร็จจนควรเข้าอยู่ได้มาคำนวณ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับในเวลาใกล้เคียงกัน เช่น มาตรา ๔๓๔^{๑๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^{๑๗} ที่บัญญัติให้ผู้ครองโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่ก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่อง ใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายหรือค่านิยาม “อาคาร” ตามมาตรา ๔^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พุทธศักราช ๒๔๗๙ ที่บัญญัติว่า อาคาร หมายความว่า สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใดซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ด้วยแล้ว โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างตามกฎหมายดังกล่าวน่าจะมีความหมายทำนองเดียวกับโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้น กรณีจึงต้องถือว่า พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ มีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีในลักษณะเดียวกับการจัดเก็บภาษีตามประกาศภาษีเรือโรงเรือนตึกแพ จุลศักราช ๑๒๓๒ กล่าวคือ โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างที่จะต้องชำระภาษีต้องมีลักษณะเข้าอยู่อาศัยได้ เช่น บ้านอยู่อาศัย หรือต้องใช้เป็นที่ไว้สินค้าได้ เช่น อาคารเก็บสินค้าหรือถึงน้ำมัน ที่ก่อสร้างติดกับ

เวลาซึ่งโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ นั้นได้มีขึ้นและสำเร็จจนควรเข้าอยู่ได้แล้วเท่านั้นมาเป็นเกณฑ์คำนวณค่ารายปี

ถ้าในระหว่างปีไม่มีโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ในที่ดินนั้นท่านให้กำหนดค่าภาษีเฉพาะเวลานั้นตามบทบัญญัติในภาค ๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้

^{๑๖} มาตรา ๔๓๔ ถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี หรือบำรุงรักษาไม่เพียงพอก็ดี ท่านว่าผู้ครองโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ถ้าผู้ครองได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดเสียหายจะนั้นแล้ว ท่านว่าผู้เป็นเจ้าของจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

บทบัญญัติที่กล่าวมาในวรรคก่อนนั้นให้ใช้บังคับได้ตลอดถึงความบกพร่องในการปลูกหรือคำนวณต้นไม้หรือกอไม้ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาในสองวรรคข้างต้นนั้น ถ้ายังมีผู้อื่นอีกต้องรับผิดชอบในการก่อให้เกิดเสียหายนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้ครองหรือเจ้าของจะใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้นั้นก็ได้

^{๑๗} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๔๖๔

^{๑๘} มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

๑๗๑

๑๗๑

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้าสำนักงาน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใดซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ รวมทั้งอู่จอดเรือหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่ชุมนุมของประชาชนไม่ว่าในร่มหรือกลางแจ้ง และโดยเฉพาะในที่ซึ่งติดต่อกับทางสาธารณะนั้น ให้หมายความถึงสะพาน อุโมงค์ ท่อ หรือรางระบายน้ำเพื่อการสุขาภิบาล รั้วหรือกำแพงกับทั้งประตูรั้วหรือกำแพงนั้น ป้ายโฆษณาอันติดไว้อย่างถาวรซึ่งมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือป้ายโฆษณาอันติดไว้ซึ่งมีน้ำหนักเกินยี่สิบกิโลกรัม อู่เรือ คานเรือ เชื้อนท่อน้ำ หรือท่าจอดเรือด้วย อนึ่ง คำว่า “อาคาร” นี้ให้รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งรัฐมนตรีจะได้กำหนดตามความในมาตรา ๕ อีกด้วย

ที่ดิน^{๑๙} หรือต้องใช้ประกอบอุตสาหกรรมได้ เช่น โรงไฟฟ้า และได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์รายได้แก่ผู้เป็นเจ้าของด้วย สำหรับเสาส่งไฟฟ้าแรงสูงและสายส่งไฟฟ้าตามปัญหาที่หารือ โดยสภาพแล้วไม่เป็นที่ซึ่งจะเข้าอยู่อาศัย ไร้สินค้า หรือประกอบอุตสาหกรรมใดๆ ได้ คงเป็นเพียงสิ่งปลูกสร้างเพื่อเป็นที่พาดสายส่งไฟฟ้าอันเป็นเส้นทางให้กระแสไฟฟ้าจากแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าวิ่งผ่านเท่านั้น จึงไม่อาจถือเป็นสิ่งปลูกสร้างตามนัยที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้น เสาส่งไฟฟ้าแรงสูงและสายส่งไฟฟ้าจึงไม่เป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ที่จะต้องชำระภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๓๕

^{๑๙} ตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๙๗/๒๕๒๑ ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงว่าถึงน้ำมันขนาด ๘๐๐,๐๐๐ ลิตร และขนาด ๑๐๐,๐๐๐ ลิตร ก่อสร้างขึ้นติดที่ดินเป็นการถาวรใช้สำหรับเก็บสินค้าน้ำมัน เทียบได้กับอาคารเก็บสินค้าทั่วไป แต่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ถึงน้ำมันดังกล่าวเป็นสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น